



# Renașterea Rurală

Ediție periodică a ONG „Renașterea Rurală”, com.Tohatin trimestrul - II / 2013

se distribuie gratuit

## Energia verde vine în Moldova



Un proiect în domeniul promovării tehnologiilor ecologice ce țin de utilizarea energiei ecologice regenerabile, au inițiat ecologiștii din nordul și centrul Republicii Moldova. Ideea principală constă în popularizarea și promovarea unui nou concept de utilizarea a tehnologiilor inovative care pot fi confecționate în condiții de casă și pot fi accesibile majorității populației din Moldova.

În cadrul activităților care sunt preconizate în proiectul "Primul Centru Ecologic de Inovație Socială, promovarea tehnologiilor ecologice pentru dezvoltarea durabilă în Moldova" se vor realiza diverse ateliere de lucru pe următoarele teme: utilizarea energiei solare și eoliene, protecția resurselor acvatice și naturale, utilizarea și gestionarea deșeurilor solide și menajere.

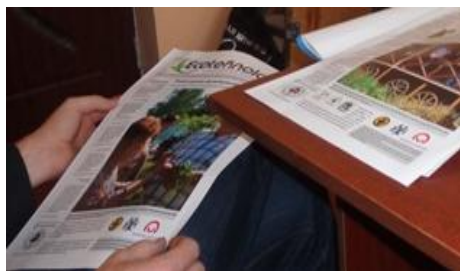
Timp de un an, în diverse comunități din Republica Moldova se vor organiza nouă ateliere de lucru la care vor participa persoane interesate în ce privește confecționarea și utilizarea tehnologiilor ecologice inovative. Participanții și beneficiarii proiectului în urma instruirii vor cunoaște tehnologiile ce țin de confecționarea colectoarelor solare pentru încălzirea aerului în obiecte de locuit și a apei menajere pentru uz casnic și industrial, stații de ieșurare a apei și obiecte de sanitație sigură Ecosan.



Ca rezultat vor fi construite 26 de instalații solare pentru încălzirea apei menajere, 20 de stații mici de compost, obiect de sanitație ecologică Ecosan, stație de epurare a apei și filtre biologice. Pentru promovarea și demonstrarea Eco-tehnologiilor la finele proiectului în 2014 va fi deschis Primul Centru Ecologic de Inovație Socială. Centrul ecologic va oferi consultanță gratuită și suport tehnic pentru comunitățile care sunt cointeresate în utilizarea energiei regenerabile ecologice pentru dezvoltarea durabilă în Republica Moldova.

La nordul Republicii Moldovei Centrul ecologic va fi reprezentat de ACT Ormax din r. Drochia, filiale centrului vor fi reprezentate în regiunea centru de către AO Renașterea Rurală și la nord vestul țării de AO Alianța între Generații. În comun organizațiile ecologice vor crea prima rețea ecologică de utilizatori a energiei ecologice regenerabile și tehnologii ecologice inovative pentru dezvoltarea durabilă în Republica Moldova. Partenerii străini organizațiile WECF Germania și InterSolidar Franța

vor acorda consultanță în ce privește construcția și utilizarea inovațiilor ecologice.



Proiectul "Primul Centru Ecologic de Inovație Socială, promovarea tehnologiilor ecologice pentru dezvoltarea durabilă în Moldova" este elaborat de ACT Ormax în colaborare cu AO Renașterea Rurală și AO Alianța între Generații. Deja în această direcție sunt atrași oameni de afaceri, instituții de stat, persoane fizice. În nordul republicii din plin s-au arătat a fi interesați localnicii, care au făcut paralele între obiectivele proiectului implementat și și-au manifestat dorința a lua parte la lucrările de confecționare și promovare a tehnologiilor ecologice inovatoare.



Partenerii și susținătorii activităților din proiectul "Primul Centru Ecologic de Inovație Socială, promovarea tehnologiilor ecologice pentru dezvoltarea durabilă în Moldova" sunt: UNDP programul SPG Fondul Global de Mediu, programul Sector Rec, organizațiile Church World Service și Women in Europe for a Common Future.

Proiectul se va finaliza cu organizarea conferinței internaționale în domeniul utilizării energiei ecologice regenerabile pentru dezvoltarea durabilă în Republica Moldova.

*Echipa de implementare a proiectului*

## **Află ce trebuie să știi despre CANICULĂ**

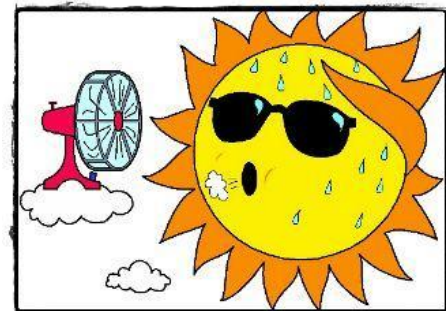
În ultimele decenii, ca urmare a arderii cantităților crescînde de combustibil fosil, în aerul atmosferic se elimină cantități tot mai mari de gaze de seră: bioxid de carbon, oxizi de azot, etc. Acești compuși, determinați de activitatea antropogenă, ecologic nesusținută se manifestă mai vădit prin intensificarea fenomenelor extremale ale climatului. Mai frecvent se întîlnesc:

- valuri de căldură;
- secetă îndelungată;
- ploi abundente și inundații;
- furtuni puternice, uragane, etc.

În condițiile Europei Centrale, în care este situată și Republica Moldova, un impact mai evident asupra sănătății o au **valurile de căldură sau canicula**.

Canicula sau valul de căldură se poate defini: ca o perioadă prelungită de vreme excesiv de caldă, cu depășirea temperaturii maxime din cinci zile consecutive cu 5-10 grade Celsius a temperaturii maxime normale a regiunii date și care se manifestă în perioada caldă a anului. În Republica Moldova, ca și în alte

regiuni, în ultimele decenii periodicitatea și intensitatea valurilor de căldură au devenit mai exprimate și au o durată mai extinsă, maximele de temperatură au devenit mai înalte, instalîndu-se valuri de căldură cu maxime de peste 30°C, menținîndu-se stabil cîte 10-20 zile.



Există 4 coduri de culori pentru atenționările și avertizările meteorologice:

- **ROȘU:** Sunt prognozate fenomene meteorologice periculoase de intensitate foarte mare (vînt, ploi abundente, descărcări electrice, grindină, canicula cu temperaturi peste 40 grade C);
- **PORTOCALIU:** Sunt prognozate fenomene meteorologice periculoase de intensitate mare (vînt, ploi abundente, descărcări electrice, grindină, canicula cu temperaturi între 38-40 grade C);
- **GALBEN:** Sunt prognozate fenomene meteorologice cu pericol redus (averse, descărcări electrice, intensificări de vînt, canicula cu temperaturi între 35-38 grade C);
- **VERDE:** Nu sunt prognozate fenomene meteorologice periculoase.

Vremea caniculară poate afecta grav starea sănătății, constituind adesea factori agresivi

care dereglează întregul echilibru al organismului, declanșând la multe persoane stări de stres, astenie fizică și nervoasă, migrene, moleșeală, insomnii, surmenaj fizic și intelectual, leșin, deshidratare, oboseală generală, arsuri, erupții și incidență sporită a infecțiilor intestinale, incidență sporită a unor boli necontagioase (a sistemului cardiovascular, a sistemului nervos central, inclusiv dereglărilor mintale, a bolilor pielii etc.).

**Efectele acute și cronice asupra sănătății a radiației solare directe sunt:**



✓ Apar adesea arsuri locale ale pielii, mai întâi pe umeri și nas, urmate de febră, amețeli, frisoane, dureri de cap, bătăi frecvente de inimă, greață, vomă și în cazuri grave pierderea cunoștinței. Apariția arsurilor care se manifestă prin înroșirea pielii, conduce la scăderea nivelului de protecție a organismului la diferiți agenți patogeni, sporește riscul infestării cu virusi, bacterii, etc. Cei mai sensibili la razele solare sunt copiii pînă la vîrsta de 15 ani, persoanele de vîrstă înaintată, precum și persoanele care suferă de maladii cardiovasculare, în special cei cu hipertensiune. Bebelușii pînă la un an categoric nu trebuie să fie supuși razelor solare.

✓ Cu temperaturile înalte se produce o creștere excesivă a transpirației, care are rol de regulator termic și împiedică astfel supraîncălzirea corpului. Odată cu apa, organismul mai pierde și săruri minerale și vitamine (mai ales pe cele solubile), antrenînd astfel multe consecințe negative a proceselor fiziologice. În acest caz, poate apărea astenia fizică, perturbări ale proceselor metabolice sau o intensificare a simptomatologiei în cazul unor boli cronice (hipertensiune arterială, boli cardiovasculare, etc.) cu o mare probabilitate de majorare a numărului de cazuri de insult, infarct miocardic, etc.

✓ De asemenea, canicula poate genera crampe, șoc hipertermic, stări de epuizare. Crampele de căldură apar la nivelul abdomenului, brațelor, membrelor inferioare, mai ales în caz de transpirație abundentă. Dacă aceste crampe durează mai mult de o oră este necesară consultarea medicului. Epuizarea provocată de caniculă apare după cîteva zile și se manifestă prin somnolență, senzație de slăbiciune și oboseală, somn agitat sau insomnie.

Impactul asupra sănătății a valurilor de căldură poate fi semnificativ redus numai în cazul mobilizării efortului a întregii comunități de a întreprinde un complex de măsuri relevante. Ele ar trebui să includă:

- măsuri de mobilizare a societății (declararea stării de alertă în legătură cu instalarea

valului de căldură sau altă modalitate);

- măsuri de reducere a acțiunii directe a factorilor și agenților meteorologici (temperaturii și umidității înalte a aerului, insolației de lungă durată etc.);

- măsuri orientate spre adaptarea societății, cu accent deosebit pe condițiile de habitat (inclusiv, accesul tuturor grupurilor de populație la alimente inofensive și apă potabilă de calitate garantată), condițiile la locul de muncă, educare și instruire, etc.;

- măsuri orientate spre protejarea și adaptarea organismului uman, oferind prioritate grupurilor vulnerabile de populație.

**Recomandările generale pentru comportamentul populației:**



✓ De a evita la maxim expunerea prelungită la soare între orele 11-18.

✓ De a purta pălării de soare, haine cu mîneca lungă, din fibre naturale, de culori deschise;

✓ De a preveni pierderile de apă și substanțe minerale prin consumarea a cel puțin 1,5 - 2 litri de lichid pe zi: sucuri naturale, apa minerală, care nu vor fi consumate prea reci. Se mai recomandă de a consuma infuzii (ceaiuri) la temperatura camerei din mușețel, sunătoare, urzici (dispare senzația de sete).

✓ În afară de lichidele propriuzise se recomandă consumul cât mai mult al fructelor și legumelor proaspete (mai ales crude), ca fiind o sursă importantă de vitamine și substanțe minerale importante organismului în timpul caniculei, de asemenea, dispare senzația de sete continuă, datorită efectului treptat de eliberare a apei din produsele vegetale.

✓ Alimentația trebuie să fie variată și preferabil de a se consuma alimente ușoare și proaspete, cu valoare calorică mică, evitind pe cât posibil alimentele bogate în grăsimi.

✓ De evitat consumul băuturilor alcoolice, chiar și a berei, a cafelei și a băuturilor foarte reci.

✓ De evitat eforturile fizice, susținute în perioada zilei, când temperatura atinge valorile maxime.

✓ De a face dușuri frecvente cu apă la temperatură moderată.

### **Recomandările generale în locuințe:**



✓ De reglat aparatul pentru aerul condiționat, astfel, încât temperatura să fie cu 5 grade mai mică decât temperatura din exterior.

✓ Ventilatoarele nu trebuie folosite, dacă temperatura aerului depășește 32 grade C.

✓ Pentru a limita efectele caniculei, ferestrele expuse la soare trebuie închise, iar jaluzelele sau draperiile trase.

✓ Ferestrele vor rămâne închise, în timp ce temperatura exterioară este mai mare decât cea din locuință și vor fi deschise seara târziu, noaptea și dimineața.

✓ De asemenea, pentru a reduce temperatura din casă este bine ca lumina artificială să fie menținută la intensitate scăzută și aparatele electrocasnice să fie utilizate pentru perioade mai scurte.

### **Recomandările generale pentru copii și familiile lor:**



✓ A da copilului să consume cât mai des lichide proaspete, chiar dacă acesta nu le cere.

✓ Niciodată copilul nu trebuie lăsat fără supraveghere, chiar pentru perioade scurte de timp, în mașini sau în încăperi prost ventilate.

✓ A avea permanent rezerve de apă în cantități suficiente, în cazul unei deplasări.

✓ A evita plimbările copilului pînă la un an în perioada de caniculă.

✓ Nu se recomandă scăldatul în apă rece.

✓ Îmbrăcămintea copilului trebuie să fie din fibre naturale, de culoare deschisă.

✓ Alimentarea copiilor va include legume, fructe, sucuri naturale și decocturi din plante.

**Silvian RĂCILĂ**  
**ONG "Renașterea Rurală"**

Acest periodic este editat de către ONG "Renașterea Rurală" în cadrul proiectului "Consolidarea societății civile din Moldova pentru un mediu îmbunătățit" proiectul este susținut financiar de către Programul MATRA al Ministerului Afacerilor Externe din Regatul Țărilor de Jos". Conținutul publicației și părerea autorilor nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorului.

Responsabil de redactare și publicare a articolelor: Viorica URSU (+373)79349467

Responsabil de design, tipărire și distribuire: Silvian RĂCILĂ (+373)69014050

Orice comentarii, idei, păreri și întrebări sau articole sunt binevenite la adresa:

str. Ștefan cel Mare, 1 MD-2092, s. Tohatin, com. Tohatin, mun. Chișinău, RM, sau

e-mail: [aorr.ong@gmail.com](mailto:aorr.ong@gmail.com) / [www.renasterearurala.vox.md/](http://www.renasterearurala.vox.md/)

MILIEUKONTAKT  
INTERNATIONAL  
SERVING SOCIETY TOWARDS SUSTAINABILITY

